

ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΕ ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΠΑΡΟΣ, 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Στέλλα Παντελίδου, Κλινική Ψυχολόγος **PhD**
Επιστημονική Υπεύθυνη Κινητών Μονάδων
Ψυχικής Υγείας ΒΑ και Δυτικών Κυκλάδων
ΕΠΑΨΥ

Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και ψυχική υγεία: Μια δύσκολη σχέση.

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΗΣ
ΕΠΑΨΥ ΣΤΙΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ

Στέλιος Στυλιανίδης

Ψυχίατρος- Ψυχαναλυτής - Ομαδικός Αναλυτής

Καθ. Κοινωνικής Ψυχιατρικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Επ. Σύμβουλος Ε.Π.Α.Ψ.Υ.

<https://www.stylianidispsy.gr/>

Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας (Π.Ο.Υ.)

«Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας είναι η βασική φροντίδα υγείας που παρέχεται με επιστημονικά τεκμηριωμένες μεθόδους και χρειάζεται να είναι στη διάθεση όλων των πολιτών της κοινότητας και των οικογενειών τους. Η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας αποτελεί ένα βασικό συστατικό στοιχείο του συστήματος υγείας μιας χώρας.

Η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας φέρνει τη φροντίδα υγείας όσο το δυνατό κοντύτερα στους χώρους, όπου οι άνθρωποι ζουν και εργάζονται και αποτελεί το πρώτο στοιχείο σε μια συνεχή διαδικασία παροχής υπηρεσιών υγείας».

Έργο Κινητών Μονάδων Ψυχικής Υγείας (Ν.2076/1999)

- ✓ Έγκαιρη διάγνωση-παρέμβαση για την πρόληψη της έναρξης της νόσου ή της υποτροπής της.
- ✓ Κατ' οίκον παρέμβαση για την αντιμετώπιση και διαχείριση της κρίσης.
- ✓ Κατ' οίκον νοσηλεία και παρακολούθηση της φαρμακευτικής αγωγής, την παρακολούθηση σε τακτά χρονικά διαστήματα της εξέλιξης της νόσου, και τη συνέχεια της ψυχιατρικής φροντίδας του ασθενούς.
- ✓ Βοήθεια και τη στήριξη του ασθενούς για την αντιμετώπιση των πρακτικών του αναγκών με έμφαση στην εκμάθηση δεξιοτήτων, και στην προετοιμασία του για τον τελικό στόχο που είναι η αυτόνομη διαβίωση.
- ✓ Συμβουλευτική-υποστηρικτική παρέμβαση στην οικογένεια του ασθενούς με στόχο την καλύτερη επικοινωνία τους, και στη μείωση του άγχους της οικογένειας και του ιδίου του ασθενούς.
- ✓ Εκπαίδευση εθελοντών.
- ✓ Καταπολέμηση του κοινωνικού στίγματος μέσω των προγραμμάτων αγωγής κοινότητας.

Σημεία επικέντρωσης της λειτουργίας των Κινητών Μονάδων Ψυχικής Υγείας

- i. παροχή **ΔΩΡΕΑΝ** υπηρεσιών διάγνωσης και θεραπευτικής αντιμετώπισης προβλημάτων ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικών προβλημάτων παιδιών, εφήβων και ενηλίκων σε επίπεδο ατόμου και οικογένειας,
- ii. εκτίμηση και καταγραφή αναγκών ψυχικής υγείας στον τομέα ευθύνης, με στόχο τον σχεδιασμό παρεμβάσεων εστιασμένων στις συγκεκριμένες ανάγκες (Slade & Glover, 2001),
- iii. ανάπτυξη προγραμμάτων αγωγής και προαγωγής ψυχικής υγείας στην κοινότητα,
- iv. διασύνδεση με την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, τους κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς φορείς της κοινότητας,
- v. κινητοποίηση των τοπικών αρχών και απαρτίωση των δράσεων των Μονάδων στην κοινωνική πολιτική του κάθε Δήμου (Στυλιανίδης & Παντελίδου, 2006β· Stylianidis, Pantelidou & Chondros, 2007),
- vi. εκπαίδευση Εθελοντικών Τοπικών Υποστηρικτικών Πυρήνων,
- vii. ανάπτυξη δράσεων αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών
- viii. έγκαιρη διάγνωση και πρόληψη των υποτροπών και των νοσηλειών για σοβαρά ψυχιατρικά περιστατικά.

Κλινικό Έργο των Κινητών Μονάδων Ψυχικής Υγείας

- ✓ διαγνωστικές εκτιμήσεις
- ✓ ατομικές συνεδρίες συμβουλευτικής και ψυχοθεραπείας
- ✓ ομάδες ψυχοθεραπείας
- ✓ συνεδρίες θεραπείας οικογένειας και ζεύγους
- ✓ οργάνωση κοινωνικής λέσχης για άτομα με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα
- ✓ υλοποίηση κοινωνικών ερευνών για περιπτώσεις κακοποίησης ανηλίκων
- ✓ ψυχοκοινωνική υποστήριξη των οικογενειών που αντιμετωπίζουν προβλήματα σε πολλαπλά επίπεδα (ψυχιατρική συμπτωματολογία, κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα)
- ✓ κατ' οίκον παρεμβάσεις

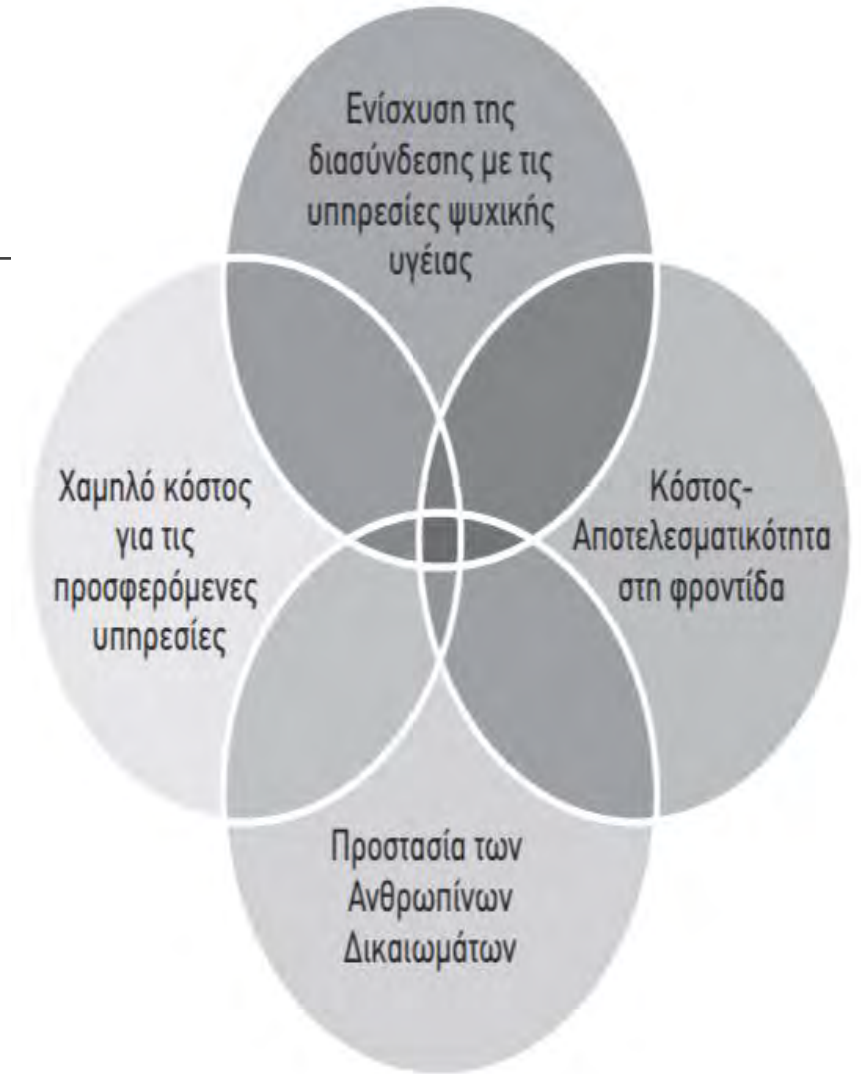
Διασύνδεση με την Π.Φ.Υ.

- Η συνεργασία με τους φορείς της ΠΦΥ είναι **πρώτης προτεραιότητας**, καθώς οι ασθενείς με κοινές ψυχικές διαταραχές, όπως η κατάθλιψη με συννοσηρότητα χρόνιας σωματικής νόσου ή με παρουσία ψυχοσωματικών συμπτωμάτων, απευθύνονται σε αυτή τη βαθμίδα φροντίδας για λήψη κατάλληλης βοήθειας.
- Η ΠΦΥ αναλαμβάνει **συντονιστικό ρόλο** στη φροντίδα της υγείας του ατόμου, έχει άμεση πρόσβαση στον ασθενή, αλλά και την οικογένειά του, διασφαλίζει τη «συνέχεια της φροντίδας» και αποτελεί την πύλη-εισόδου για πιο εξειδικευμένη φροντίδα (Barbato, 2008).
- Συνεπώς, η **έγκαιρη ανίχνευση και αντιμετώπιση** ενός ψυχιατρικού προβλήματος αποτελεί προτεραιότητα στις απόπειρες ενσωμάτωσης της ψυχικής υγείας στην ΠΦΥ.

Διασύνδεση με την Π.Φ.Υ.

- Η ψυχική υγεία στην ΠΦΥ ορίζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (2001) ως «η παροχή της βασικής προληπτικής και θεραπευτικής φροντίδας ψυχικής υγείας στο πρώτο σημείο εισόδου στο σύστημα υγείας».
- Η «καλή» έκβαση στην υγεία και την ψυχική υγεία διασφαλίζεται με την ανίχνευση και έγκαιρη αντιμετώπιση των ψυχικών διαταραχών και των περιπτώσεων συννοσηρότητας, με στόχο την ουσιαστική μείωση του θεραπευτικού χάσματος στην ψυχική υγεία.

(προσαρμογή από WHO, WONCA, 2008)

Πυραμίδα του ΠΟΥ (2003) για τη βέλτιστη χρήση και τον συνδυασμό των υπηρεσιών

Αρχές της Ενσωμάτωση της Ψυχικής Υγείας στην Π.Φ.Υ.

- ✓ Χρειάζεται επαρκής **εκπαίδευση** των εργαζόμενων στην Π.Φ.Υ.
- ✓ **Εξειδικευμένοι** επαγγελματίες ψυχικής υγείας σε σχετικές δομές πρέπει να είναι διαθέσιμοι για την υποστήριξη της Π.Φ.Υ.
- ✓ Η ύπαρξη ενός **συντονιστή** των υπηρεσιών ψυχικής υγείας είναι κρίσιμη.
- ✓ Είναι απαραίτητη η **συνεργασία** με άλλους κλάδους εκτός του τομέα της υγείας, με Μ.Κ.Ο., με επαγγελματίες υγείας στο χωριό και την κοινότητα και με εθελοντές.
- ✓ Χρειάζονται απαραίτητως οικονομικοί και ανθρώπινοι **πόροι**.
- ✓ Η ενσωμάτωση είναι διαδικασία με **διάρκεια**, δεν γίνεται σε μία στιγμή.

Ε.Π.Α.Ψ.Υ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ
ΜΟΝΑΔΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΒΑ & ΔΥΤΙΚΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΕΠΑΨΥ

Κλινικές Δράσεις

Ε.Π.Α.Ψ.Υ.
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1.1. ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΝΗΣΙ (ΒΑ)	ΕΝΗΛΙΚΕΣ	ΠΑΙΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΑΡΟΣ-ΑΝΤΙΠΑΡΟΣ	2400	606	3006
ΣΥΡΟΣ	1316	378	1694
ΤΗΝΟΣ	1416	258	1674
ΑΝΔΡΟΣ	924	182	1106
ΜΥΚΟΝΟΣ	1178	330	1508
ΣΥΝΟΛΟ	7234	1754	8988

ΝΗΣΙ (Δ)	ΕΝΗΛΙΚΕΣ	ΠΑΙΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΗΛΟΣ	1244	333	1577
ΣΙΦΝΟΣ	410	160	570
ΣΕΡΙΦΟΣ	212	46	258
ΚΥΘΝΟΣ	231	90	321
ΚΕΑ	305	109	414
ΣΥΝΟΛΟ	2402	738	3140

Κλινικές Δράσεις

Ε.Π.Α.Ψ.Υ.
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1.2. ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2017-2018

ΝΗΣΙ (ΒΑ)	ΕΝΗΛΙΚΕΣ 2018	ΠΑΙΔΙΑ 2018	ΣΥΝΟΛΟ 2018	ΕΝΗΛΙΚΕΣ 2017	ΠΑΙΔΙΑ 2017	ΣΥΝΟΛΟ 2017
ΠΑΡΟΣ- ΑΝΤΙΠΑΡΟΣ	557	92	649	502	77	579
ΣΥΡΟΣ	199	36	235	199	24	223
ΤΗΝΟΣ	248	29	277	258	30	288
ΑΝΔΡΟΣ	233	29	262	214	34	248
ΜΥΚΟΝΟΣ	196	39	235	195	30	225
ΣΥΝΟΛΟ	1433	225	1658	1368	195	1563

ΝΗΣΙ (Δ)	ΕΝΗΛΙΚΕΣ 2018	ΠΑΙΔΙΑ 2018	ΣΥΝΟΛΟ 2018	ΕΝΗΛΙΚΕΣ 2017	ΠΑΙΔΙΑ 2017	ΣΥΝΟΛΟ 2017
ΜΗΛΟΣ	239	44	283	275	45	320
ΣΙΦΝΟΣ	117	23	140	94	31	125
ΣΕΡΙΦΟΣ	56	6	62	48	4	52
ΚΥΘΝΟΣ	74	8	82	70	8	78
ΚΕΑ	97	11	108	69	15	84
ΣΥΝΟΛΟ	583	92	675	556	103	659

Κλινικές Δράσεις

Ε.Π.Α.Ψ.Υ.
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1.3. ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ (ΕΝΗΛΙΚΕΣ & ΠΑΙΔΙΑ) 2017-2018

ΝΗΣΙ (ΒΑ)	2018	2017
ΠΑΡΟΣ- ΑΝΤΙΠΑΡΟΣ	3340	3378
ΣΥΡΟΣ	2284	1834
ΤΗΝΟΣ	1556	1425
ΑΝΔΡΟΣ	1369	1320
ΜΥΚΟΝΟΣ	1202	1152
ΣΥΝΟΛΟ	9751	9109

ΝΗΣΙ (Δ)	2018	2017
ΜΗΛΟΣ	2075	2100
ΣΙΦΝΟΣ	838	708
ΣΕΡΙΦΟΣ	369	372
ΚΥΘΝΟΣ	597	563
ΚΕΑ	756	583
ΣΥΝΟΛΟ	4635	4326

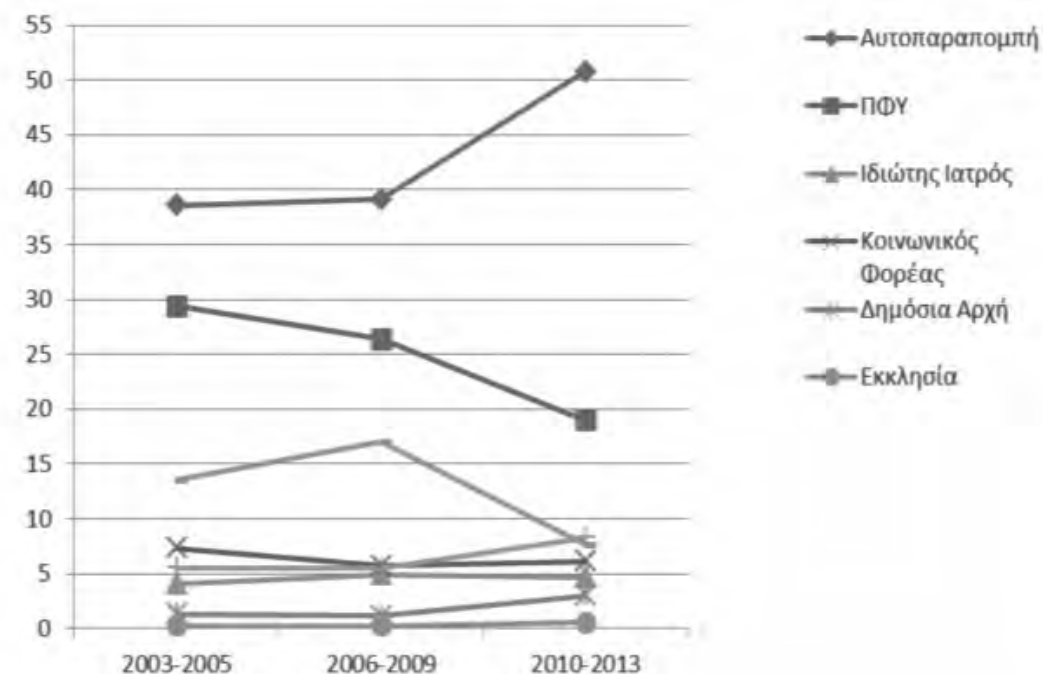
Παραπομπές

Ε.Π.Α.Ψ.Υ.
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Πίνακας 5. Σχετικές συχνότητες των πηγών παραπομπής στις Κινητές Μονάδες ΒΑ. και Δ. Κυκλάδων κατά την 1η δεκαετία λειτουργίας τους

Πηγή παραπομπής	ΒΑ. Κυκλάδες	Δ. Κυκλάδες	Σύνολο
Αυτοπαραπομπή	48,9%	30,6%	44,4%
ΠΦΥ	23,3%	26,6%	24,1%
Ιδιώτης ιατρός	5%	2,9%	4,5%
Κοινωνικός φορέας	6,8%	5,1%	6,4%
Δημόσιες αρχές	1,5%	3,8%	2,1%
Εκκλησία	0,3%	0,3%	0,3%
Εκπαιδευτικός φορέας	6,1%	22,3%	6,6%
Άλλο	8,1%	8,4%	11,6%

Σχήμα 2. Σχετικές συχνότητες των πηγών παραπομπής κατά την πορεία λειτουργίας των Κινητών Μονάδων ΒΑ. και Δ. Κυκλάδων (N= 6.183)

Παραπομπές

Ε.Π.Α.Ψ.Υ.
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1.5. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ 2018 ΓΙΑ ΒΑ ΚΥΚΛΑΔΕΣ (ΕΝΗΛΙΚΕΣ)

ΦΟΡΕΑΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ	ΠΑΡΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΣ	ΣΥΡΟΣ	ΤΗΝΟΣ	ΑΝΔΡΟΣ	ΜΥΚΟΝΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΟΣ-ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ	169	37	52	57	76	391
Π.Φ.Υ.	9	1	9	15	17	51
ΙΔΙΩΤΗΣ ΙΑΤΡΟΣ	6	1	3	4	4	18
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	9	2	6	8	1	26
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	7	8	1	1	7	24
ΕΚΚΛΗΣΙΑ	1	0	1	0	0	2
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	5	0	0	4	7	16
ΆΛΛΟ	4	1	14	6	2	27
ΣΥΝΟΛΟ	210	50	86	95	114	555

Δράσεις - Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Ε.Π.Α.Ψ.Υ.
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- ✓ Εκπαίδευση με τον οδηγό του ΠΟΥ MhGAP
- ✓ Διήμερο εκπαιδευτικό σεμινάριο για τους ιατρούς της ΠΦΥ Κυκλάδων
- ✓ Εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους ιατρούς Κέντρου Υγείας:
 - διαχείριση επειγόντων ψυχιατρικών,
 - διαχείριση αυτοκτονικότητας κ.ά.,
 - συνδιοργάνωση δράσεων προαγωγής ψυχικής υγείας (ημερίδα για κατάθλιψη, συνεργασία για διαχείριση σοβαρών ψυχιατρικών περιστατικών κ.ά.).

Σημεία αναφοράς

Ε.Π.Α.Ψ.Υ.
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

- ✓ Άρτια συνεργασία με την Π.Φ.Υ. σε όλα τα έτη λειτουργίας της Κινητής Μονάδας Ψυχικής Υγείας στην Πάρο.
- ✓ Μείωση ποσοστού παραπομπών από την Π.Φ.Υ. στο σύνολο των παραπομπών προς τη Μονάδα
→ Το μεγαλύτερο ποσοστό των εξυπηρετούμενων πλέον απευθύνονται **απευθείας** στη Μονάδα.
- ✓ Ωστόσο, **δεν** έχει επιτευχθεί ο αρχικός στόχος για εκπαίδευση των στη **διαχείριση των κοινών ψυχιατρικών διαταραχών σε πρώτο επίπεδο**, προκειμένου να γίνεται παραπομπή κυρίως των πιο σοβαρών περιστατικών για εξειδικευμένες παρεμβάσεις.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΕ ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΠΑΡΟΣ, 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Σας ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας!
